

UNIVERSITETET
I OSLO

Akademisk frihet og opphavsrett

Akademisk frihet

- Institusjonell
- Individuell
  - Selvstendig faglig ansvar for innhold og opplegg
  - Rett til å velge emne og metode for sin forskning
  - Rett til å offentliggjøre sine resultater

Opphavsrett

- Opphavsrett gir vern for publikasjoner og presentasjoner
- Opphavsrett gir ikke noe vern for resultater.
  - Kunnskap er fri og skal være fri!

UNIVERSITETET
I OSLO

Publiseringsretten

UNIVERSITETET
I OSLO

UNESCO:

Recommendation concerning the Status of Higher-Education Teaching Personnel

- 12. The publication and dissemination of the research results obtained by higher-education teaching personnel should be encouraged and facilitated with a view to assisting them to acquire the reputation which they merit, as well as with a view to promoting the advancement of science, technology, education and culture generally. To this end, higher-education teaching personnel should be free to publish the results of research and scholarship in books, journals and databases of their own choice and under their own names, provided they are the authors or co-authors of the above scholarly works. The intellectual property of higher-education teaching personnel should benefit from appropriate legal protection, and in particular the protection afforded by national and international copyright law.
- http://portal.unesco.org/en/ev.php-URL_ID=13144&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html

UNIVERSITETET
I OSLO

UNESCO:

Recommendation concerning the Status of Higher-Education Teaching Personnel

- 12. The publication and dissemination of the research results obtained by higher-education teaching personnel should be encouraged and facilitated with a view to assisting them to acquire the reputation which they merit, as well as with a view to promoting the advancement of science, technology, education and culture generally. **To this end, higher-education teaching personnel should be free to publish the results of research and scholarship in books, journals and databases of their own choice and under their own names, provided they are the authors or co-authors of the above scholarly works.** The intellectual property of higher-education teaching personnel should benefit from appropriate legal protection, and in particular the protection afforded by national and international copyright law.

UNIVERSITETET
I OSLO

UNESCO:

Recommendation concerning the Status of Higher-Education Teaching Personnel

- 12. The publication and dissemination of the research results obtained by higher-education teaching personnel should be encouraged and facilitated with a view to assisting them to acquire the reputation which they merit, as well as with a view to promoting the advancement of science, technology, education and culture generally. To this end, higher-education teaching personnel should be free to publish the results of research and scholarship in books, journals and databases of their own choice and under their own names, provided they are the authors or co-authors of the above scholarly works. **The intellectual property of higher-education teaching personnel should benefit from appropriate legal protection, and in particular the protection afforded by national and international copyright law.**

Lov om universiteter og høyskoler

§ 1-5. Faglig frihet og ansvar

- (6) Universiteter og høyskoler skal sørge for åpenhet om resultater fra forskning eller faglig eller kunstnerisk utviklingsarbeid. Den som er ansatt i stilling som nevnt i femte ledd har rett til å offentliggjøre sine resultater og skal sørge for at slik offentliggjøring skjer. Det relevante forskningsgrunnlaget skal stilles til rådighet i overensstemmelse med god skikk på vedkommende fagområde. Styret kan samtykke til utsatt offentliggjøring når legitime hensyn tilsier det. Det kan ikke avtales eller fastsettes varige begrensninger i retten til å offentliggjøre resultater utover det som følger av lov eller i medhold av lov.

Lov om universiteter og høyskoler

§ 1-5. Faglig frihet og ansvar

- (6) Universiteter og høyskoler skal sørge for åpenhet om resultater fra forskning eller faglig eller kunstnerisk utviklingsarbeid. **Den som er ansatt i stilling som nevnt i femte ledd har rett til å offentliggjøre sine resultater og skal sørge for at slik offentliggjøring skjer.** Det relevante forskningsgrunnlaget skal stilles til rådighet i overensstemmelse med god skikk på vedkommende fagområde. Styret kan samtykke til utsatt offentliggjøring når legitime hensyn tilsier det. Det kan ikke avtales eller fastsettes varige begrensninger i retten til å offentliggjøre resultater utover det som følger av lov eller i medhold av lov.

Opphavsrett

- Opphavsrett gir vern for publikasjoner og presentasjoner
- Opphavsrett gir ikke noe vern for resultater.
  - Kunnskap er fri og skal være fri!
- Åvl § 2:
  - ” Opphavsretten gir innen de grenser som er angitt i denne lov, enerett til å råde over åndsverket ved å fremstille varig eller midlertidig eksemplar av det og ved å gjøre det tilgjengelig for almenheten, i opprinnelig eller endret skikkelse, i oversettelse eller bearbeidelse, i annen litteratur- eller kunstart eller i annen teknikk.”

Opphavsrett

- Opphavsrett gir vern for publikasjoner og presentasjoner
- Opphavsrett gir ikke noe vern for resultater.
  - Kunnskap er fri og skal være fri!
- Åvl § 2:
  - ” **Opphavsretten gir** innen de grenser som er angitt i denne lov, **enerett til å råde over åndsverket ved å fremstille varig eller midlertidig eksemplar av det og ved å gjøre det tilgjengelig for almenheten**, i opprinnelig eller endret skikkelse, i oversettelse eller bearbeidelse, i annen litteratur- eller kunstart eller i annen teknikk.”

TV-anker trakk seg etter strippeshow

Catherine Bosley var nyhetsoppleser på TV i ti år. Et strippeshow på en bar og Internett's ubarmhjertighet ødela karrièren.

MORTEN ANDERSEN

Det tidligere nyhetsankeren Catherine Bosley sier hun har lært en viktig lekse om hvordan et kjent ansikt må oppføre seg i en høyteknologisk hverdag.

- Vi har ikke lenger privatliv nå som vi har Internett, digitale bilder og mobiltelefoner med kameraer, sier hun.

Feiret bryllupsdag

Bosley følte seg tvunget til å gå fra stillingen som nyhetsanker i TV-kanalen WKBN i Ohio etter at en strippevideo fra en bar i Florida fikk ben å gå på.

Bosley og ektemannen feiret bryllupsdagen i Key West i Florida for et år siden, da nyhetsankeren meldte seg på en "wet t-shirt"-konkurransen på impuls.

Oppdatert: 26.01.04 kl. 09:24 Publisert: 26.01.04 kl.

[Tips oss \(TLF: 02286 - SMS/MMS: 2286\)](#)

[Del på Facebook](#)

[Del på Nettby](#)

[Tips en venn om denne saken](#)

[Skriv ut](#) Annonse: Blekk til din skriver 0,

RELATERT:

Artikler:

Catherine Bosley

“The next step was to figure out who was responsible for these pictures and video. We had a real good experience with the guy who took the pictures, he was very cooperative and helped us pull as many pictures as we could off the internet. **He also gave us copyright ownership to the pictures so we could control it ourselves.** But, as far as the video went we filed a federal lawsuit against a number of websites and companies. The main defendant was a company in Florida that is similar to "Girls Gone Wild." They did the videotaping and were making some pretty good money off me without me ever signing anything. The lawsuit ended in a settlement, and that main defendant turned out to be quite cooperative too. Not quite the devil we thought. **Now we own the copyrights to the video too. So, again, we have control of that as well with the law behind us.**”

Catherine Bosley Photos

Catherine Bosley, the anchorwoman who got a little carried away in a wet t-shirt contest during March 2003, resigned recently after photos taken of her during the event were then posted on the web. Here are the photos, just to make her resignation a little bit sweeter. Warning: these photos are NSFW!

Overdragelse vs lisens

- Ved overdragelse gir man fra seg en rett man har som opphavsmann
- Ved lisensiering gir man tillatelse til å utnytte verket på nærmere angitte måter
  - Eksklusiv / ikke eksklusiv
  - Opphavsmannen kan i en lisensavtale forplikte seg til ikke å utnytte sin rett på nærmere angitte måter
- **Ingen vitenskapelig ansatt bør gi fra seg sine opphavsrettigheter!**
  - Alle institusjonens legitime behov kan håndteres gjennom lisensavtaler.

Publiseringsretten

- Rett til å avgjøre at et arbeid skal publiseres
  - Hvis opphavsrett overdras til institusjonen har institusjonen enerett til å fremstille eksemplar av verket og å gjøre det tilgjengelig for allmennheten
  - => man må ha samtykke fra institusjonen for å kunne publisere
- Noen vil sikkert innvende at institusjonene ikke vil utnytte opphavsrett på denne måten
  - Hvis man ikke vil benytte retten er det heller ingen grunn til at man skal få retten overdratt til seg.

NYHETER INNENRIKS

- Ikke et mål å være uavhengig

Gunnar Ellingsen, styreleder i Stiftelsen til fremme av norsk apotekfarmasi, innrømmer at Apoforsk blir mindre uavhengig. ARKIVFOTO: JAN TOMAS ESPEDAL

Styreleder Gunnar Ellingsen i Stiftelsen til fremme av norsk apotekfarmasi, som eier Apoforsk, legger ikke skjul på at Apoforsk nå blir mindre uavhengig.

Vannrose

Vinn aktivitetsferie!
Klikk her

**Pølse-
revolusjon!
Hjertegode
pølser**

► Les mer

MEST LEST

- 14:34 Etterlyst etter postran (Innenriks)
- 15:06 Norsk diplomattrue befølte politimann (Utenriks)
- 10:58 Produsentene har gått konkurs før (Kultur)
- 14:26 Nordby går av (Innenriks)
- 00:01 Raja vil ha ny kamp om kontaktstøtten (Signert)

- ”- Det er ikke et mål i seg selv å være en uavhengig forskningsinstitusjon. De skal ta fatt i bransjeovergripende forhold som ingen gjør i dag, og drive med forskning og utvikling. Det at alt skal publiseres kommer vi til å fjerne, men det betyr ikke at ingen ting kan offentliggjøres, sier Ellingsen.
- Ifølge Ellingsen har de snakket med mange som samlet har påvirket stiftelsen til å endre retningslinjene for Apoforsk. Både universitetsmiljøer og apotekkjedene har vært med i dialogen. Men mens universitetsmiljøene syntes dette var et skritt i feil retning, var denne nærere tilknytningen til bransjen og dermed noe kjedene mente var positivt.”
- <http://www.aftenposten.no/nyheter/iriks/article2385162.ece>

- ”- Det er ikke et mål i seg selv å være en uavhengig forskningsinstitusjon. De skal ta fatt i bransjeovergripende forhold som ingen gjør i dag, og drive med forskning og utvikling. **Det at alt skal publiseres kommer vi til å fjerne, men det betyr ikke at ingen ting kan offentliggjøres, sier Ellingsen.**
- Ifølge Ellingsen har de snakket med mange som samlet har påvirket stiftelsen til å endre retningslinjene for Apoforsk. Både universitetsmiljøer og apotekkjedene har vært med i dialogen. **Men mens universitetsmiljøene syntes dette var et skritt i feil retning,** var denne nærere tilknytningen til bransjen og dermed noe kjedene mente var positivt.”

- ”Når vi nå har besluttet å si opp våre stillinger, er det fordi vi er fundamentalt uenige i en del av Stiftelsens nye krav til Apoforsk og den lukkede måte prosessen har foregått på. Vi kan ikke utføre forskning når det i utgangspunktet stilles krav om at den skal dokumentere apotekenes merverdi. Det er også mot våre prinsipper å arbeide i et forskningsinstitutt der deler av styret mener at forskningsresultater ikke skal publiseres. Disse krav er ikke forenlige med den anerkjente oppfatning av hva forskning og forskningsetikk er.”

*Anne Gerd Granås, forskningsdirektør og
Anne Marie Horn, administrerende direktør,
Institutt for apotekforskning AS (Apoforsk)
(Norsk Framaceutisk Tidsskrift 4/2008)*

<http://www.farmatid.no/id/621>

<http://www.aftenposten.no/nyheter/iriks/article2385163.ece>

Innhold

[Kommentarer](#)

[Kronikker](#)

[Leder Morgen](#)

[Leserforum](#)

[Avisdebatten](#)

[Signert](#)

[Grø dum](#)

[Debattcentralen](#)

[Si,D](#)

[Siste 100](#)

[Været](#)

[Quiz](#)

[Aftenposten TV](#)

[Bildeserier](#)

[Innhold A-Å](#)

[Abonnement](#)

[Annonser](#)

ANNONSE

Oljefondets risiko

Statens pensjonsfond utland har gått på enorme undervannsskjær i aksje- og obligasjonsporteføljen. Tapene er urovekkende.

KRISTIAN ALM, førsteamanuensis Handelshøyskolen BI

Først publisert: 07.10.08 | Oppdatert: 07.10.08 kl. 14:14

Siste 100 artikler

[Del på Facebook](#)

[Skriv ut](#)

[Tips en venn](#)

[Abonner på Aftenposten](#)

Faglig uenighet. Det er behov for en debatt om fondets risikostrategi. Den bør tas ut av de lukkede rom. Offentligheten er lite kjent med at det finnes dyp faglig uenighet i Norges Bank om hvor stor risiko fondet egentlig tar. Norges Bank taler med én stemme utad. Innad er situasjonen en annen.

Utad høres stemmen slik ut: Vi legger ikke alle eggene i én kurv, men i 7000 aksjeselskaper. Porteføljen vår er ekstremt diversifisert. Etter loven kan vi investere i opp til 5 prosent av et selskap. Men vi er gjennomsnittlig investert med 0,5 prosent av det enkelte selskap.

ANNONSE

Du kan gi et foreldreløst barn en ny familie

SOS-barnebyer

ALLTID OPPDATERT

Få siste fotballnytt

SJEKK VÆRET

Kommenter denne saken

1

TITTEL

NAVN

- “Forleden hadde jeg en samtale (rett før det siste krakket) med en mann som er ansatt i forskningsavdelingen i Norges Bank. Han er frittalende. Vi var i samme selskap. Vi diskuterte forvaltningen av fondet. Han var raskt ute med å påpeke at i den del av banken som ikke har ansvar for fondet, er mange meget kritiske til at fondet har satt slappe kriterier for risikoen i aksjeporteføljen. Med den følge at “de kan ta seg den frihet å investere i en rekke selskaper som har meget høy risiko. Tapstallene det siste året viser det tydelig.”
- “Får ikke lov”.
- “Jaså”, sa jeg. “Det burde du definitivt skrive en artikkel om.” “Det får vi ikke lov til av ledelsen”, svarte han umiddelbart. Jeg trodde knapt det jeg hørte.
- “Men du har jo din ytringsfrihet!” skjøt jeg inn så tydelig som mulig. “Du står helt fritt til å dra i gang en debatt om noe så alvorlig. Naturligvis. Skriv i vei.” Han sa ingenting.”
- <http://www.aftenposten.no/meninger/debatt/article2698454.ec>
[e](#)

- “Forleden hadde jeg en samtale (rett før det siste krakket) med en mann som er **ansatt i forskningsavdelingen i Norges Bank**. Han er frittalende. Vi var i samme selskap. Vi diskuterte forvaltningen av fondet. Han var raskt ute med å påpeke at i den del av banken som ikke har ansvar for fondet, er mange meget kritiske til at fondet har satt slappe kriterier for risikoen i aksjeporteføljen. Med den følge at “de kan ta seg den frihet å investere i en rekke selskaper som har meget høy risiko. Tapstallene det siste året viser det tydelig.”
- “Får ikke lov”.
- “Jaså”, sa jeg. **“Det burde du definitivt skrive en artikkel om.”** **“Det får vi ikke lov til av ledelsen”**, svarte han umiddelbart. Jeg trodde knapt det jeg hørte.
- **“Men du har jo din ytringsfrihet!”** skjøt jeg inn så tydelig som mulig. **“Du står helt fritt til å dra i gang en debatt om noe så alvorlig. Naturligvis. Skriv i vei.”** Han sa ingenting.”
- <http://www.aftenposten.no/meninger/debatt/article2698454.ece>

- FORSIDEN
- INNENRIKS
  - Politikk
  - Oslo
  - Kongelige
  - Miljø
- UTENRIKS
- E24.no Næringsliv
- KULTUR
- SPORT
  - Fotball
- MENINGER
- FAKTA
- VITEN
- MAT & DRIKKE
- LIVET
- BAKSIDEN

- Forbruker.no
  - Pengene dine
  - Digital
  - Reise
  - Bolig
  - Bil & motor
  - Jobb & studier
  - Hyttemagasinet
- Oslopuls.no
  - Hva skjer
- Golf.no

Sensurerer sine ansatte

Direktør Geir Stene-Larsen ved Folkehelseinstituttet innfører full sensur av ansatte. Ingen får snakke med pressen. Håpløst, mener Norsk Presseforbund.

ANNE HAFSTAD

(Først publisert: 08.12.06 | Oppdatert: 08.12.06 kl. 00:09)

>> Siste 100 artikler

I et internt notat som er lagt ut på intranettet til instituttet informerer Stene-Larsen de ansatte om at all kontakt med journalister fra nå av skal skje via informasjonsavdelingen.

Forskere får ikke snakke med journalister uten at det er godkjent av ham, som øverste sjef. Han mener forskere ikke uten videre kan formidle selv sin egen forskning til allmennheten, blant annet fordi forskningsresultatene kan være av en slik karakter at de kan få samfunnsmessige og politiske konsekvenser. Da er det instituttets leder, og ikke den enkelte forsker, som skal mene noe om disse konsekvensene. Forskere får heller ikke lenger uttale seg om andres forskningsresultater, eller saker innenfor eget fagfelt.

Hindrer samfunnsdebatt.

Norsk Presseforbund reagerer kraftig, og

ANDRE NYHETER:

BUSH BEKLAGER

- Burde ha sendt flere soldater til Irak før. Les saken

HOMSE-LEDER

Erling Lae er kåret til landets mektigste

ANNONSE

Avviser sensur

- ”- Dette er ikke sensur av ansatte eller forsøk på knebling. Vi har to funksjoner. Det ene er forskning. Det andre er en forvaltningsfunksjon. Da er det viktig for oss å få fortalt publikum når vi opptrer som enkeltforskere og når vi gir råd som en del av forvaltningen, sier Stene-Larsen.
- Han understreker at forskere ved instituttet fritt kan uttale seg om sin forskning, men at de må være forsiktig med å uttale seg om hvilke konsekvenser samfunnet bør trekke på bakgrunn av resultatene.
- - Er ikke det å kneble forskernes rolle som en viktig samfunnsaktør?
- - Når en forsker oppgir hvor han eller hun arbeider, vil vedkommendes uttalelser lett bli oppfattet som instituttets syn i saken hvis det ikke presiseres at det er forskerens private oppfatninger. Det er ikke sikkert at det er akkurat den forskeren som er best egnet til å gi råd i den aktuelle saken. For å skille mellom disse rollene, vil vi ha kontroll på hva som kommer ut fra instituttet, sier Stene-Larsen i Folkehelseinstituttet.”
- <http://www.aftenposten.no/nyheter/iriks/article1561791.ece>

PÅ KINO FRA 18. JANUAR

LAVPRISKALENDEREN: Den enkle veien til de billigste billettene

Fra Oslo (OSL)

Til - Velg destinasjon -

Søk

norwegian

Aftenposten.no

torsdag 17. januar
sist oppdatert: 23:13

Longyearbyen
-5°C

Været i:
Norge | Verden

Abonnement | Kundeservice
Annonser | A-kortet

Nyheter

Sport

Debatt

Kultur

Reise

Forbruker

Oslopulv

EP24

Vær

A-Å

dinmat ^{NY}

Søk i Aftenposten

søk

Søk i

powered by:

Innhold

Musikk
Litteratur
TV
Film & DVD
Spill
Anmeldelser

Været
Quiz
Aftenposten TV
Bildeserier
Innhold A-Å

Abonnement
Annonser

Tillitsvalgte Eva Gran og Morten Thorkildsen ved Nasjonalmuseet etterlyser begge klarhet om hva den nye direktøren mener de ansatte kan uttale seg om offentlig. (Foto: JON-ARE BERG-JACOBSEN)

- Vanskeligere å uttale seg

Ansatte ved Nasjonalmuseet er usikre på hvordan de skal forholde seg til media. Hovedtillitsvalgt i Forskerforbundet sier de nye retningslinjene oppfattes svært ulikt av medlemmene.

ÅSHILD EIDEM

Først publisert: 16:10 07 | Oppdatert: 16:10 07 kl. 00:40

ANNONSE

Anni-Kristina
Juuso
Mikkel
Gaup

Bjorn
Sundq
Mikael
Persbr

KAUTOKEIN
OPPRØRET

SE TRAILER

Innhold

[Reise](#)
[Kommentarer](#)
[Kronikker](#)
[Leder Morgen](#)
[Leserforum](#)

[Avisdebatten](#)

[Signert](#)
[Grøndum](#)
[Siste 100](#)

[Været](#)
[Quiz](#)
[Aftenposten TV](#)
[Bildeserier](#)
[Innhold A-Å](#)

[Abonnement](#)
[Annonser](#)

Ingen frie ytringer om helse?

En sykepleierstudent har i en anonym tilbakemelding til sin lærer uttalt at (alvorlig) funksjonshemmede barn som ikke kan være til nytte i samfunnet, bør avlives så tidlig som mulig. (Sykepleien 11/07) Rådet for Sykepleieetikk har anbefalt at løftet om anonymitet oppheves, og at studenten forhindres fra å få autorisasjon.

Leif Magne Vollan
Filosof Humanistisk Akademi

Først publisert: 06.09.07 | Oppdatert: 06.09.07 kl. 21:47

Siste 100 artikler

[Del på Facebook](#) [Skriv ut](#) [Tips en venn](#) [Abonner på Aftenposten](#)

Studentens forbrytelse er at hennes holdninger ikke er i tråd med etiske regelverk for sykepleiere, og at Rådet frykter at ord kan bli til handling. Samtidig er dette et grelt eksempel på hvor grensen for ytringsfrihet går. Om du er enig med studentens utsagn, bør du aldri hevde din mening offentlig, selv ikke under løfte om anonymitet.

Klossete, men legitimt.

ANNONSE

EM I GANG!

Norge slo

Sa opp etter sponsordebatt

- ” Etter press fra universitetsledelsen trakk professor Jan Erik Vinnem tilbake et avisinnlegg mot gassanlegget til Lyse – den største sponsoren bak UiS. Nå sier han opp stillingen i protest mot arbeidsgivers håndtering av saken.
- – Mine kommentarer til Lyses LNG-anlegg ligger så til de grader inne på mitt fagområde. Da Lyse gikk til personangrep på meg, ventet jeg faglig støtte fra ledelsen, ikke en fight, sier Vinnem oppgitt.”
  - *Fra [Forskerforum 4/2008](#)*

- FORSIDEN
- INNENRIKS
- UTENRIKS
- E24.no Næringsliv
- KULTUR
  - Musikk
  - Litteratur
  - Film & DVD
  - Spill
  - Anmeldelser
- SPORT
  - Fotball
- ▶ MENINGER
- FAKTA
- VITEN
- MAT & DRICKE
- LIVET
- BAKSIDEN

- Forbruker.no
  - Pengene dine
  - Digital
  - Reise
  - Bolig
  - Bil & motor
  - Jobb & studier
  - Hyttemagasinet
- Oslopuls.no
  - Hva skjer
- Golf.no
- FamLab
- Aftenposten-TV

"Ensidig amerikansk støtte til Israel kan videreføres så lenge Israel-lobbyen har avgjørende innflytelse både blant demokrater og republikanere," skrev Haavard Koppang i kronikken for tre uker siden. (Foto: JAN TOMAS ESPEDAL)

BI forsvarer ytringsfriheten

Rektor ved Handelshøyskolen BI vil ikke granske en ansatt som skrev en kontroversiell Aftenposten-kronikk om Israels innflytelse i USA.

PER KRISTIAN HAUGEN

(Først publisert: 06.12.06 | Oppdatert: 06.12.06 kl. 00:38)

» Siste 100 artikler

- Simon Wiesenthal-senteret overrasker meg. Jeg hadde trodd at de var mer opptatt av ytringsfriheten, sier professor Tom Colbjørnsen, rektor ved

ANDRE NYHETER:

» BUSH BEKLAGER

ANNONSE

BOBBY

22 liv flettes sammen i et øyeblikk verden aldri glemmer

PÅ KINO FRA 12. JANUAR

UNIVERSITETET
I OSLO

- ”- Simon Wiesenthal-senteret overrasker meg. Jeg hadde trodd at de var mer opptatt av ytringsfriheten, sier professor Tom Colbjørnsen, rektor ved Handelshøyskolen BI. Senteret sendte 27. november et brev til Colbjørnsen med krav om at en av BIs ansatte, førsteamanuensis Haavard Koppang, må granskes og eventuelt suspenderes fra sin stilling ved Institutt for ledelse og organisasjon.
- **Konspirasjon.**
- Formålet med granskningen skulle være å fastslå om Koppang hadde "trukket sine konspirasjonsteorier" inn i undervisningen, noe som ville skape tvil om BIs "fremragende akademiske renommé". Brevet var undertegnet av dr. Shimon Samuels, Simon Wiesenthal-senterets direktør for internasjonale forbindelser.
- Koppang skrev i Aftenposten 13. november en kronikk under tittelen "USAs sterke Israel-lobby".
- Hans hovedpåstand var at jødiske grupperinger øver uforholdsmessig stor - og skadelig - innflytelse på amerikansk politikk gjennom den såkalte Israel-lobbyen. I debatten etterpå er dette synspunktet blitt koblet til antisemittiske tenkemåter.”

UNIVERSITETET
I OSLO

- ”- Vi har ingen som helst grunn til å tro at Koppang har misbrukt sin stilling, og det kommer ikke til å bli iverksatt noen granskning, sier Colbjørnsen til Aftenposten.
- - Jeg vil understreke det jeg skrev i mitt svar til Wiesenthal-senteret: De som er uenige med Koppang, må ta til motmæle i det offentlige rom.
- - Men er det ikke problematisk at Handelshøyskolen BIs navn opptrer i tilknytning til artikler om emner utenfor Koppangs eget fagområde - han er jo utdannet teolog og underviser i etikk og ledelse?
- - Jeg ser problemstillingen, men vi har lagt oss på en liberal praksis i likhet med store deler av det akademiske liv i Norge. Utgangspunktet er at det dreier seg om en personlig ytring og at institusjonen ikke nødvendigvis går god for meningene som hevdes. Dette gjelder så lenge form og innhold holder seg innenfor de allment aksepterte grenser for ytringsfriheten i samfunnet, sier Colbjørnsen.
- - **Grensene skal være vide. Vi ønsker å verdsette den frie tanke.”**
- http://www.aftenposten.no/kul_und/article1558528.ece

Publiseringsretten

- Rett til å avgjøre at et arbeid skal publiseres
  - Hvis opphavsrett skal overdras til institusjonen vil det bety at man må ha samtykke fra institusjonen
- Rett til å bestemme hvor et arbeid skal publiseres

UNIVERSITETET
I OSLO

De gode hensiktens tyranni

- Open Access evangelistene

Open Access evangelistene

- ”- Publisering i open access bør vere obligatorisk, seier [Rune] Nilsen, som lenge har engasjert seg i emnet. Han er professor ved Senter for internasjonal helse ved Universitetet i Bergen. Nilsen representerer Universitets- og høgskolerådet i ei arbeidsgruppe for open access som er oppretta av Den europeiske universitetssamanslutninga EUA.”
  - *Fra intervju i [Forskerforum 7/2007](#)*

Open Access evangelistene

- - Publisering i open access bør være **obligatorisk**, seier [Rune] Nilsen, som lenge har engasjert seg i emnet. Han er professor ved Senter for internasjonal helse ved Universitetet i Bergen. Nilsen representerer Universitets- og høgskolerådet i ei arbeidsgruppe for open access som er oppretta av Den europeiske universitetssamanslutninga EUA.

- - Bryt det ikkje med den akademiske fridomen å leggje føringar på kor og korleis ein skal publisere?
- - I tråd med siste forskingsmelding er det tre krav til vitenskapleg publisering: Han skal gje ny kunnskap, han skal vere fagfellevurdert, og han skal nå forskarsamfunnet, seier Nilsen, som snarare ser fridomen som truga dersom forskingsresultat ikkje vert offentleg tilgjengelege.

- Han meiner offentlege universitet og høgskular bør setje krav i arbeidskontraktane om at ein skal gjere all forskning tilgjengeleg gjennom open access-kanalar.
  - *Fra intervju i **Forskerforum** 7/2007*

- Han meiner offentlege universitet og høgskular bør setje **krav i arbeidskontraktane** om at ein **skal** gjere all forskning tilgjengeleg gjennom open access-kanalar.
  - *Fra intervju i **Forskerforum** 7/2007*

- ”- Får eg ikkje lov til å publisere i Paris no? Det ville ha vore kjedeleg, seier Karin Gundersen då Forskerforum spør om synet hennar på open access. ”

- ”Som akademikere flest er vi interessert i at det vi skriver, er tilgjengelig for og blir lest av målgruppen. Dette er styrende for valg av publiseringskanal. Vi mener også at vi kjenner aktuelle publikasjoner innen våre respektive fagområder bedre enn Rune Nilsen og andre som på ideologisk basis vil styre våre valg. Problemet for oss er ikke open access – hva enn dette måtte bety. Hvis dette virkelig er så fortreffelig som Rune Nilsen hevder, da vil det uansett vokse fram. Problemet er at noen ut fra sin ideologi vil tvinge oss til å velge bestemte publiseringskanaler og dermed innskrenke den akademiske frihet. Open access kan være utmerket som en mulighet, men vi skal ikke tvinges inn i det.”
- <http://blogg.torvund.net/2007/11/25/tvungne-publiseringskanaler-et-angrep-pa-den-akademiske-frihet/>

- ”Som akademikere flest er vi interessert i at det vi skriver, er tilgjengelig for og blir lest av målgruppen. Dette er styrende for valg av publiseringskanal. Vi mener også at vi kjenner aktuelle publikasjoner innen våre respektive fagområder bedre enn Rune Nilsen og andre som på ideologisk basis vil styre våre valg. **Problemet for oss er ikke open access – hva enn dette måtte bety.** Hvis dette virkelig er så fortreffelig som Rune Nilsen hevder, da vil det uansett vokse fram. Problemet er at noen ut fra sin ideologi vil tvinge oss til å velge bestemte publiseringskanaler og dermed innskrenke den akademiske frihet. **Open access kan være utmerket som en mulighet, men vi skal ikke tvinges inn i det.**”

Publiseringsretten

- Rett til å avgjøre at et arbeid skal publiseres
  - Hvis opphavsrett skal overdras til institusjonen vil det bety at man må ha samtykke fra institusjonen
- Rett til å bestemme hvor et arbeid skal publiseres
- Rett til å bestemme at et arbeid *ikke* skal publiseres
  - Eller i hvilken form og for hvem

Du skal høre mye

Podcasting av forelesninger gir langt flere fordeler enn ulemper. Derfor må hele UiO benytte seg av det i undervisningen, mener kronikkforfatteren.

2008-02-07

På

HØY NYTTEVERDI: Målt opp mot kostnadene er fordelene ved bruk av podcasting i undervisningen mange, mener kronikkforfatteren.

- ”Hvis et opptak av en forelesning gjøres tilgjengelig på nett for alle interesserte, da er dette en publisering av denne forelesningen. Dette er ikke noe annet enn publisering av forelesernes manuskripter. Ingen av oss liker å publisere noe som ikke er kvalitetssikret. Det vil være helt uakseptabelt om noen skulle tvinge oss til å gjøre det. Dersom et opptak av en forelesning skal gjøres tilgjengelig for allmennheten, da vil jeg høre gjennom opptaket og eventuelt redigere dette før det publiseres. Men ofte har man ikke tid til å gjøre dette.”
- <http://blogg.torvund.net/2008/02/20/undervisning-som-podcast/>

- ”Hvis et opptak av en forelesning gjøres tilgjengelig på nett for alle interesserte, da er dette en publisering av denne forelesningen. **Dette er ikke noe annet enn publisering av forelesernes manuskripter. Ingen av oss liker å publisere noe som ikke er kvalitetssikret. Det vil være helt uakseptabelt om noen skulle tvinge oss til å gjøre det.** Dersom et opptak av en forelesning skal gjøres tilgjengelig for allmennheten, da vil jeg høre gjennom opptaket og eventuelt redigere dette før det publiseres. Men ofte har man ikke tid til å gjøre dette.”

Publiseringsretten

- Rett til å avgjøre at et arbeid skal publiseres
  - Hvis opphavsrett skal overdras til institusjonen vil det bety at man må ha samtykke fra institusjonen
- Rett til å bestemme hvor et arbeid skal publiseres
- Rett til å bestemme at et arbeid *ikke* skal publiseres
- Ansvar for egen undervisning

Kultur

PÅ TV

PÅ RADIO

ANMELDELSER

MUSIKK

LITTERATUR

FILM

Konfliktene på KHIO:

Professor fratatt all undervisning

Professoren ved Statens Kunstakademi som ble bortvist fra skolen i våres, er nå fratatt all undervisning.

Retten til å bli navngitt

- § 3. Opphavsmannen har krav på å bli navngitt slik som god skikk tilsier, så vel på eksemplar av åndsverket som når det gjøres tilgjengelig for almenheten.

Publiseringsretten

- Rett til å avgjøre at et arbeid skal publiseres
  - Hvis opphavsrett skal overdras til institusjonen vil det bety at man må ha samtykke fra institusjonen
- Rett til å bestemme hvor et arbeid skal publiseres
- Rett til å bestemme at et arbeid *ikke* skal publiseres
- Ansvar for egen undervisning
- **Det skal ikke tukles med andres arbeider**

Respektretten – åvl § 3, annet ledd

- Har en annen rett til å endre et åndsverk eller å gjøre det tilgjengelig for almenheten, må dette ikke skje på en måte eller i en sammenheng som er krenkende for opphavsmannens litterære, vitenskapelige eller kunstneriske anseelse eller egenart, eller for verkets anseelse eller egenart.

Ideell rett kan ikke fraskrives - § 3, 3

- Sin rett etter første og annet ledd kan opphavsmannen ikke fraskrive seg, med mindre den bruk av verket som det gjelder, er avgrenset etter art og omfang.

Ideell rett kan ikke fraskrives - § 3, 3

- Sin rett etter første og annet ledd kan opphavsmannen ikke fraskrive seg, **med mindre den bruk av verket som det gjelder, er avgrenset etter art og omfang.**
- => Retten kan fraskrives for enkelprosjekter, men ikke generelt, f.eks. I en ansettelsesavtale

Førsteside - Kategori - Arkiv - Redaksjon - Søk i Uniforum nett.no

Strid om opphavsrett på medisin

Det nettbaserte læringsprogrammet "Medisinsk kunnskapshåndtering" kan få 250 000 kroner i utviklingsmidlar frå UiO. Strid om opphavsrett mellom prosjektleiar Petter Laake og Det medisinske fakultetet kan likevel føra til at programmet aldri blir realisert.

Av Martin Toft

Publiseringsdato: 29.11.2005 09:41

Tekst: Martin Toft

Foto: Ståle Skogstad

Medan Det medisinske fakultetet vil sikra at det nettbaserte læringsprogrammet "Medisinsk kunnskapshåndtering" også kan brukast i tilfelle prosjektleiaren sluttar eller forsvinn, ynskjer medisinprofessor og prosjektleiar Petter Laake å sikra seg retten til å gi sitt samtykke dersom fakultetet vil gjera endringar i det nettbaserte læringsprogrammet. Undervisningsopplegget skal etter planen leggjast ut på nettet og vera tilgjengeleg for medisinstudentar gjennom heile studiet. Men før pengane blir utbetalte og programmet kan utviklast, må prosjektleiar Petter Laake og samarbeidspartnarane hans skriva under ein kontrakt med Det medisinske fakultetet. Det nektar Petter Laake å gjera.

UEINIGE: Studiedekan Per Brodal og medisinprofessor Petter Laake er ueinige om opphavsretten til forfattarane hindrar UiO i å endra teksten i nettbaserte læringsprogram. Foto Ståle Skogstad

Strid om opphavsrett på medisin

- ” Det nettbaserte læringsprogrammet ”Medisinsk kunnskapshåndtering” kan få 250 000 kroner i utviklingsmidlar frå UiO. Strid om opphavsrett mellom prosjektleiar Petter Laake og Det medisinske fakultetet kan likevel føra til at programmet aldri blir realisert.”

- **Medan Det medisinske fakultetet vil sikra at det nettbaserte læringsprogrammet "Medisinsk kunnskapshåndtering" også kan brukast i tilfelle prosjektleiaren sluttar eller forsvinn, ynskjer medisinprofessor og prosjektleiar Petter Laake å sikra seg retten til å gi sitt samtykke dersom fakultetet vil gjera endringar i det nettbaserte læringsprogrammet.**

Undervisningsopplegget skal etter planen leggjast ut på nettet og vera tilgjengeleg for medisinstudentar gjennom heile studiet. Men før pengane blir utbetalte og programmet kan utviklast, må prosjektleiar Petter Laake og samarbeidspartnarane hans skriva under ein kontrakt med Det medisinske fakultetet. Det nektar Petter Laake å gjera.

- – **Eg kan ikkje godta punktet som seier at UiO kan gjera endringar i materialet. Dette opnar for klare krenkingar av respektretten**, slik det går fram av åndsverklova, og det er også i strid med retningslinjene for handtering av immaterielle rettar, der det står at ”eventuell hel eller delvis overdragelse av rettigheter til åndsverk til Universitetet i Oslo skal respektere den tilsattes ideelle rettigheter”, slår han fast. Derimot synest han det er greitt at UiO får rett til å gi ut stoffet på nettsida og arkivera og utgi stoffet i andre samanhengar.

- Studiedekan Per Brodal ved Det medisinske fakultetet er usamd med Laake.
- – Føresetnaden for at dei som er engasjert i utvikling av undervisningsmateriell, skal få utbetalt pengar til prosjekta sine, er at dei må vera innforstått med at materialet tilhøyrer UiO. Grunnen til det er at prosjektet er knytt til eit studieprogram og slett ikkje er heilt frittstående. **Fakultetet vil sikra seg mot at dette digitale undervisningsmaterialet ikkje blir brukt, om Petter Laake sluttar, understrekar Brodal.** Han viser til at dette heller ikkje er noko særtilfelle.

- UiOs jurist Einar Noreik gir honnør til Det medisinske fakultetets haldning i denne saka.
- – Det er eit døme som andre fakultet også bør fylgja. Alle som får tildelt pengar frå den fem millionar store potten til fleksibel læring, pliktar å skriva under på ein kontrakt med fakultetet sitt før pengane blir utbetalte. I tildelingsbrevet går det også klart fram. Der står det svart på kvitt at ”de som er engasjert i utvikling av undervisningsmateriellet er inneforstått med at undervisningsmateriellet tilhører Universitetet i Oslo og skal kunne brukes igjen i fremtiden.” Dersom nokon ikkje kan godta vilkåra, blir det ikkje inngått nokon avtale, og pengane blir ikkje utbetalte, konstaterer han.

Åvl § 3, fjerde ledd

- Selv om opphavsmannen har gitt gyldig samtykke til bruken, har han, hvis verket gjøres tilgjengelig for almenheten i slik krenkende skikkelse som nevnt i annet ledd, rett til å kreve at det enten ikke skjer under hans navn eller at det angis på fyldestgjørende måte at de foretatte endringer ikke skriver seg fra ham. Denne rett kan opphavsmannen ikke gi avkall på.

UNIVERSITETET
I OSLO

De (ikke fullt så) gode hensiktens tyranni

- Open Access evangelistene
- Rettighetspolitikk

Felles rettighetspolitikk ...

- ”Resultater som er skapt eller blitt til ved universitetene eller frembrakt helt eller delvis med universitetenes ressurser, er universitetets eiendom, så langt dette ikke er eller vil komme i konflikt med andres rettigheter. Universitetene skal sikre at resultatene blir utnyttet til beste for samfunnet.”
- http://www.ntnu.no/styret/saker_prot/27.03.08web/15.08%20vedl%201.pdf

Felles rettighetspolitikk ...

- ”Resultater som er skapt eller blitt til ved universitetene eller frembrakt helt eller delvis med universitetenes ressurser, er universitetets eiendom, så langt dette ikke er eller vil komme i konflikt med andres rettigheter. **Universitetene skal sikre at resultatene blir utnyttet til beste for samfunnet.**”

Hva er til samfunnets beste?

- At resultater gjøre eksklusivt tilgjengelig for noen utvalgte som skal kunne utnytte dem kommersielt?
- At resultater gjøres fritt tilgjengelig for alle?
- Er det til samfunnets beste at rettigheter forvaltes av forskningsbyråkrater fremfor av de som faktisk har frembragt resultatene?

- ”Retningslinjene gjelder for tilsattes arbeidsresultater av enhver art uavhengig av om disse kan utnyttes næringsmessig eller ikke...
- Alle kategorier arbeidsresultater er omfattet av disse retningslinjene, herunder, men ikke begrenset til:
- (...)
- faglitterære publikasjoner og annet forsknings- og undervisningsmateriale som er et resultat av den tilsattes arbeid ved universitetet eller av en nærmere angitt oppgave den tilsatte er pålagt i tjenesten”

- ”Retningslinjene gjelder for tilsattes arbeidsresultater av enhver art uavhengig av om disse kan utnyttes næringsmessig eller ikke...
- Alle kategorier arbeidsresultater er omfattet av disse retningslinjene, herunder, men ikke begrenset til:
- (...)
- **faglitterære publikasjoner og annet forsknings- og undervisningsmateriale som er et resultat av den tilsattes arbeid ved universitetet eller av en nærmere angitt oppgave den tilsatte er pålagt i tjenesten”**

Forskningsrådet

- Bruker upresise uttrykk som
  - Rettigheter til prosjektresultater
- Sier ikke noe om hva slags rettigheter det gjelder

De (ikke fullt så) gode hensiktens tyranni

- Open Access evangelistene
- Rettighetspolitikk
- Ansettelsesavtaler

Ansettelsesavtaler

- ”Arbeidstaker overdrar alle sine rettigheter: eiendomsrett, patentrett, opphavsrett og tilgrensende rettigheter til alle resultater og forskningsresultater oppnådd i den tiden arbeidstaker er ansatt til UUS umiddelbart etter hvert som de oppstår. Overdragelsen omfatter rett til endring, bearbeidelse og videreoverdragelse, designrett og varemerkerett.”

Ansettelsesavtaler

- ”**Arbeidstaker overdrar alle sine rettigheter: eiendomsrett, patentrett, opphavsrett og tilgrensende rettigheter til alle resultater og forskningsresultater** oppnådd i den tiden arbeidstaker er ansatt til UUS umiddelbart etter hvert som de oppstår. Overdragelsen omfatter rett til endring, bearbeidelse og videreoverdragelse, designrett og varemerkerett.”

Ansettelsesavtaler

- ”Arbeidstaker overdrar alle sine rettigheter: eiendomsrett, patentrett, opphavsrett og tilgrensende rettigheter til alle resultater og forskningsresultater oppnådd i den tiden arbeidstaker er ansatt til UUS umiddelbart etter hvert som de oppstår. **Overdragelsen omfatter rett til endring, bearbeidelse og videreoverdragelse, designrett og varemerkerett.**”

Ansettelsesavtaler

- ”Med resultater menes ethvert resultat som UUS direkte og indirekte bidrar til, (inkludert men ikke begrenset til) ideer og know how, oppdagelser og oppfinnelser, artikler og foredrag, datamaskinprogrammer med deres kildekode og databaser, fotografiske bilder, lydopptak og film, design, og varemerker.”

Ansettelsesavtaler

- ”Med resultater menes ethvert resultat som **UUS direkte og indirekte bidrar til**, (inkludert men ikke begrenset til) ideer og know how, oppdagelser og oppfinnelser, **artikler og foredrag**, datamaskinprogrammer med deres kildekode og databaser, **fotografiske bilder, lydopptak og film**, design, og varemerker.”

Ansettelsesavtaler

- ”Overdragelsen skjer uten annet vederlag enn avtalt lønn som gjelder for ansettelsesforholdet. Overdragelsen berører ikke arbeidstakerens rett til navngivelse som (...) opphavsmann etter lov av 12. mai 1961 nr. 2 om opphavsrett til åndsverk m.v. § 3. Arbeidstakeren har for øvrig ikke andre rettigheter til resultatene enn det som følger av sykehusets retningslinjer.”

UiO

- Universitetet i Oslo vil som hovedregel ikke kreve overført rettigheter til kunstneriske og litterære verk i form av musikk, bilder, faglitterære fremstillinger o.l. En eventuell overføring av slike rettigheter skal følge av alminnelige opphavsrettslige prinsipper og kun finne sted der slik overføring er nødvendig for en hensiktsmessig utnyttelse av de rettigheter som er omhandlet under punktene 3.4.1 og 3.4.2, eller som følge av avtale inngått mellom Universitetet i Oslo og ekstern tredjepart hvor universitetet er forpliktet til å kreve slik overdragelse.

UiO

- **Universitetet i Oslo vil som hovedregel ikke kreve overført rettigheter til kunstneriske og litterære verk i form av musikk, bilder, faglitterære fremstillinger o.l.** En eventuell overføring av slike rettigheter skal følge av alminnelige opphavsrettslige prinsipper og kun finne sted der slik overføring er nødvendig for en hensiktsmessig utnyttelse av de rettigheter som er omhandlet under punktene 3.4.1 og 3.4.2, eller som følge av avtale inngått mellom Universitetet i Oslo og ekstern tredjepart hvor universitetet er forpliktet til å kreve slik overdragelse.

Bottom line:

- Vitenskapelig ansatte bør sikre at de har full rådighet over sine verk
- Vitenskapelig ansatte bør ikke gi fra seg noen rettigheter til sine arbeidere
  - (Mulig unntak for patent, som jeg holder utenfor.)
- Alle legitime behov som institusjonen måtte ha kan løses ved lisenser
  - Jeg går ikke inn i hva slags lisenser institusjonen bør ha.

Mer lesing

- Opphavsrett, en introduksjon
  - <http://www.torvund.net/index.php?page=opph-innl>
- Tvungne publiseringskanaler - et angrep på den akademiske frihet
  - <http://blogg.torvund.net/2007/11/25/tvungne-publiseringskanaler-et-angrep-pa-den-akademiske-frihet/>
- Rettigheter til forskningsresultater?
  - <http://blogg.torvund.net/2008/04/15/rettigheter-til-forskningsresultater/>
- Retningslinjer for felles rettighetspolitikk – kommentarer
  - <http://blogg.torvund.net/2008/04/15/retningslinjer-for-felles-rettighetspolitikk-kommentarer/>
- Nasjonal rettighetspolitikk
  - <http://blogg.torvund.net/2008/09/25/nasjonal-rettighetspolitikk/>